

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU RIIKLIK EHITUSKOMITEE
TEADUSLIK RESTAUREERIMISE TÖÖKODA

MUINSUSKAITSEINSPEKTSIOONI
ARHIIV

Nr. P-957

ERA.T-76.1.854

OBJEKT: Tallinna vanalinn

ŠIFR. NR.: TT-2-68

TELLIJA: Tallinna Arhitektuuri Mälestusmärkide Kaitse
Inspeksioon

TEOSTAJA: Teaduslik Restaureerimise Töökoda

Väljavõtted Tallinna vanimatest
kinnisturaamatutest
X osa

Direktor: V. Saks.

Peaspetsialist
ajaloo alal: H. Üprus.

Peaarh.: P. Tomps.

Peaspetsialist
arhitektuuri alal: R. Zobel.

Projekt-sektori
juhataja: E. Sedman.

Objekti autor:

TALLINN 1968.

Väljavõtted Tallinna vanimatest kinnistu-
raamatutest, koostatud dots. L.Tiigi poolt
1968.a.

X osa

akteeritud TRT poolt aprillis ja osal. mais 1968.a.

Jrk. nr.	Aadress	Kinnistu nr.	Lehek. arv
1.	Niguliste 3	556	3,5
2.	Niguliste 5	558	3,5
3.	Niguliste 7	561	4,0
4.	Niguliste 9	562	4,5
5.	Niguliste 11	564	4,0
6.	Niguliste 13	565	3,5
7.	Harju 20/Niguliste 1	553	3,5
8.	Harju 22	552	3,5
9.	Harju 24	551	5,5
10.	Harju 26	550-I	4,0
11.	Harju 24	550-II	3,0
12.	Harju 26	549	5,0

Kokku:

47,5 lk.

Seega kokku $47,5:24 = 1,98$ a/pg.

Komplekteerinud:

R. Zobel
/R. Zobel./

1380-date algul koondus Harju ja Niguliste nurga ümbruses mitu kinnistut ühe omaniku kätte ning Volquinus van Bremen ja Wynandus Stenwech ühiselt lasksid need taas käibeale. Vaadeldav kinnistu jäi Volquin van Bremen'ile, kes 1399.a. abiellus uuesti (Rentenbuch 327) ning kelle lesk 1410 abiellus Hans Boelyn'iga (Rentenbuch 455). Poeg Herman esimesest abielust oli preester, kuid pojad teisest abielust (Hans ja Hinrik) anti Hans Boelyni hooldamisele, kes sai ka vaadeldava kinnistu.

20.09.1411 (Erbebuch III, 656) Volquin van Bremeni leseaga abiellumisel saadud kinnistu Niguliste kiriku juurde viival tänaval loovutab Hans Belyn edasi Hans platensleger'ile (= raudrüü tegija).

- Hans Belyn sai kodanikuks 1410.aastal.

2.06.1419 (Erbebuch III, 836) Hans platensleger loovutab selle kinnistu sepale, Hans Thorn'ile. - See sai kodanikuks 1417. aastal.

13.06.1421 (Erbebuch III, 862) sepp Hans Thorn loovutab raehärrale Johan Palmedagh'ile oma kinnistu, mis asub (Niguliste tänaval) nurga pealt teisena, klaasissepa (Hinrik Kroger, kinnistu nr. 553) kõrval.

9.04.1434 (Erbebuch III, 1076) härra Johan Palmdach loovutab väikese maja, mis asub (in der konigstraten) Lore kiviaida (nr. 559) vastas, Hinrik van Dorne'le samade õigustega nagu Palmdach oli selle ostnud Hans platenslegerilt.

Härra Palmdachile kuulub selles kinnistus 200 marka.

- Hinrik van Dörne tuli Stokholmist, sai Tallinna kodanikuks 1418 ja oli ametilt kullassepp.

Järgmine lüli puudub, kuid -

1469.a. (AHB, 262-a) Martin Vredeborch (kodanik 1455.a.) loovutab ammutegijale (armborster) Herman Vagedele elamu, mis asub Hans Calle (nr. 557) vastas.

- Herman Vaged sai kodanikuks 1460.a.

1484.a. (AHB, 261-a) Hans Witte (vist köösner) loovutab oma elamu ja kinnistu, mis asub Hans Kolbergi (nr. 553) ja Kort Sacsche maja (nr. 558) vahel, Herman Linthorn'ile.

- See sai kodanikuks 1476 ja oli köösner. 1492 elas selles majas tema poeg.

1503.a. (AHB, 261-a) Brun Lynthorn oma isa käsul ja nimel loovutab eelmainitud kinnistu Hans Wagehal^B'ile.

- Viimane oli kindlasti käsitööline, sest tema poeg Tomas Wagehals sai 1516. aastal kullassepa õpipoisiks.

22.11.1538 (AHB, 261-a) köösner Hans ja sadulsepp Hans kui surnud köösneri Matties Vossi (kod. 1497) lese ja laste väärmündrid loovutavad eelmainitud kinnistu kaasavarana Clawes Vorke'le, alias Vocke.

- Clawes Vacke sai kodanikuks 1536. aastal. Kinnistu nr. 553 aktis viidatakse siia 1555. aastal - surnud köösner Clawesi maja!

30.04.1630 (NHB, 338) kohtufoogt oma ülesandeis loovutab surnud Claus Vocke maja ja kinnistu, mis asub Hinrich Dahli (nr. 558) ja surnud Franciscus Illyricuse (nr. 553) vahel, peamisele kreditorile - Marten Scholbach'ile pärast kolmekordset oksjonit. - Marten Scholbach sai kodanikuks 1611 ja oli ametilt klaasissepp.

11.05.1641 (NHB, 338) Marten Scholbach (senior) loovutab oma maja, mis asub Zacharias Hencke (nr. 558) ja Caspar Harde (nr. 553) vahel, Hannoverist pärinevale Friedrich

Müller'ile (Kleinschmied). - See sai kodanikuks 1641.a.

16.04.1695 (NHB, 338) Wilhelm Kleinsorg (junior) ja Harjuvärava mölder Frantz Schemel oma naise, proua Elisabeth Mülleri eestkostjana loovutavad Friedrich Müllerilt päritud elamu, mis asub apteekri Val. Heidenreichi (nr. 558) ja Casper Harde (nr. 553) vahel, kingsep-meistrile Andreas Andressohn'ile. - See pärines Haapsalust, sai Tallinna kodanikuks 1675, oli oldermaniks 1700-1703 ja 1707-1708 ning suri 1708.a.

11.05.1709 Johan Anderssohn koos teiste pärijatega loovutavad eelmainitud elamu rätsepale Johan Friedrich Hamster'ile.

- Viimane pärines Magdeburgist, sai Tallinna kodanikuks

1701 ja suri 1714; tema lesk, mölder Barthel Brenslau tütar Gerdruta Wendula Prinzlau (+1758)

Gerdruta abiellus 1714.a. rätsepa Christian Lehman'iga,

kellele viis üle ka kinnistu. See sai kodanikuks 1714.a. ja suri 1755.

17.04.1733 (NHB, 338-a) sissekandest selgub, et kinnistu on varakult läinud üle Johan Gottlieb Nürnberg'ile, kes pärines Eislebenist, sai Tallinna kodanikuks 1714, oli siin köösner ja ka Oleviste kiriku köster ning suri 1728. aastal. Tema lesk, Margareta Hedwig Caven abiellus 1730.a. Preisi- maalt pärineva köösneri Daniel Krüger'iga, kelle nimele see kinnistu nüüd kantakse.

28.10.1743 (NHB, 337-II) Tallinnast pagenuid Daniel Krügeri naise, Margareta Hedwig Kaveni eestkostjad loovutavad tema maja tinavalajale Diedrich Hacker'ile.

- Viimane pärines Wismarist, sai Tallinna kodanikuks 1722 kannuvalajana ja suri 1770.a.

12.05.1769 (NHB, 528) tinavalaja (Zinngießer) Diedrich Hacker loovutab oma väimehele, treialile Oluff Jensohn

Gunderstrup'ile elamu, mis asub (in d. Königstraße) surnud Val. Heidenreichi (nr. 558) ja Christian Gabrieli maja (nr. 553) vahel.

- Oluf Jensson Gunderstrup pärines Kopenhagenist, sai Tallinna kodanikuks 1756 ja suri 1786; tema lesk, Anna Catharina Hacker suri 1795.a.

30.10.1798 (NHB, 528-b) kohtufoogt oma ülesannetes loovutab nõelategijale (Nadelmacher) Andreas (Daniel) Sprenger'ile (ka Spranger) Gunderstrupi nimel oleva kinnistu nr. 556 kivist elamuga, mis asub C.C.Ficki (nr. 558) ja Johan Mathias Hencke (nr. 553) vahel.

- Andreas Daniel Spranger pärines Kopenhagenist, sai Tallinna kodanikuks 1785 ja suri 1819. aastal.

Selle kinnistu järgmised omanikud olid:

30.09.1827 - Johan Mathias Grube, uurmaaker

30.03.1837 - Conrad Friedrich Ewers, kingsep

15.09.1878 - Georg Willig, kingsep

09.03.1901 - Wilhelmine Alexandri t. Willig, sündinud Schönrock koos lastega

31.08.1901 - Julius Karli p. Johanson

15.02.1910 - selle pärijad.

17.08.1366 (Erbebuch II, 199) Hinricus klensmid loovutab oma kinnistu, mis asub Niguliste kalmistu juures, oma sugulastele (väimeestele) rätsepale Johannes de Mynden'ile ja Johannes Kudiik'ile.

19.10.1366 (Erbebuch II, 203) Johannes de Mynden ja Johannes Kudiik loovutavad oma kinnistu, mis asub Niguliste kalmistu juures, püttsepale (doleator) Mathias'ele.

7.11.1418 (Erbebuch III, 821) püttsepp Oleffi lesk loovutab kinnistu, mis asub Clawes Kedderi kinnistu (nr. 561) kõrval, Hinrik van Korne'le. - Usutavasti oli viimane kullassepana ja kinnistutega äritseja Herman van Corne poeg; sai kodanikuks 1414. aastal.

2.06.1413 (Rentenbuch 498) püttsepp (boetker) Oleffi lesk laenab oma kahele majale, mis asuvad Herman van Korne vastas, Jaani seegi võõrmündreilt 15 marka.

Kinnistu nr. 561 materjalides viidatakse 1458.aastal siinsele kui köösner Olefi kinnistule (by Oleff kortzewerter und tegen her Jacob van der Molen over belegen).

- Oleff korsewerter sai kodanikuks 1454. aastal.

1470.a. (AHB, 262-b) härrad Hinrik Schelwend ja Herman Veltman loovutavad tühja ruumi, mis asub Herman Vogede maja (nr. 556) ja kiviraiduri Hennyng (Sweder) maja (nr. 561) vahel, raehärrale Hinrik Hunninghausen'ile.

1484 on selles elanud Kort Sacsche (nähtavasti Kort Sacki lesk). - (Vt. AHB, 261-a)

1492.a. (AHB, 262-b) härra Hinryck Hunninghu^Ben loovutab oma elumaja, mis on hiljuti ehitatud endisele tühjale platsile (in der konickstrate) maaler Johanni (Fowsack)

8

maja (nr. 561) ja köösneri Herman Lynthorni maja, milles elab tema poeg, (nr. 556) vahel, samale Herman Lynthorn'ile.

- Viimane sai kodanikuks 1476 köösnerina ja omandas siin kvartalis kolm kinnistut -- nr-id 556, 562 ja 558.

1500.a. (AHB, 262-b) Herman Lynthorn loovutab oma eelmainitud elamu Hans Scherer'ile (yt. kinnistu nr. 562), kes seda hages võla katteks juba 1497. aastal (Rentenbuch 1178), kui raehärra Hinrik Hunninghuseni väimees.

16.03.1531 (AHB, 262-b) Iwan Hunninghusen loovutab eelmainitud maja, koos kahe kiviaidaga Tile Greue maja (nr. 561) kõrval, surnud Hans Schereri tütrele Anneke'le.

27.10.1534 (AHB, 262-b) surnud Hans Berck'i laste võõr-
mündrid loovutavad eelmainitud kinnistu (elamu ja kaks kiviaita) Tyle Greue ja köösner Mattise majade (vastavalt nr-id 561 ja 556) vahel, Jürgen Retberch'ile.

- Üks Hans Berck sai kodanikuks 1523. Nähtavasti abiellus ta Anneke Scherer'iga ja sai kaasavaraks selle kinnistu.

- Jürgen Reddeberg sai kodanikuks 1528 ja ilmselt abiellus Hans Bercki lesega.

19.05.1536 (AHB, 263-a) Jürgen Reddebergi lese võõr-
mündrid loovutavad eelmainitud kinnistu (elamu ja kaks väikest elumaja = wonynge) Hinrick Sleuer'ile, kes abiellus Jürgen Rotbergi lesega.

- Hinrik Slefert alias Slewert sai kodanikuks 1535.a.

27.10.1536 (AHB, 263-a) Hinrich Sleuer loovutab selle kinnistu Gerth Hulshorst'ile. - See sai kodanikuks 1524 ja abiellus Hans Pepersacki tütre ^aTäleke'ga.

2.05.1563 (AHB, 263-a) Gert Hulshorsti pärijad loovutavad selle kinnistu (maja ja üks väike elamu), mis asub surnud

Tyle Greue (nr. 561) ja surnud Claves Focke maja (nr. 556) vahel, raudrüü tegijale (platensleger) Hans Moller'ile.

- See sai kodanikuks 1561. aastal.

10.11.1579 (AHB, 263-a) Hans Molleri laste võõrmindrid loovutavad eelmainitud kinnistu (elamu ja väike elamu) kaasavarana Jochim Briels'ile.

- Jochim Briling alias Brillinck (= Briels) sai kodanikuks 1570. aastal.

10.11.1579 (AHB, 263-b) Jochim Briling loovutab selle kinnistu (maja koos kahe kiviaidaga) Marten vom Sunde'le.

1594 oli ta olderman, kas Oleviste või Kanuti gildis.

5.05.1620 (AHB, 263-b; NHB, 337-II) surnud Marten vom Sunde maja kreditorid loovutavad tema elamu koos väikese elamuga härra Heinrich Dahl'ile.

- Viimane sai kodanikuks 1594, raehärraks 1604 ja suri 1632; tema lesk, Margaretha von Schoten suri 1640. Tema poeg Heinrich oli rae sekretär (+1654).

3.11.1640 (NHB, 337-II) härra Hinrich Dahli pärijad loovutavad Hans Habbe'le kui Andres Lossoni pärijate volinikule elamu ja väikese maja, mis asuvad Ericus de Beke (nr. 561) ja Marten Schelbachi maja (nr. 556) vahel. Samas Hans Habbe loovutab selle edasi Zacharias Hencke'le, (Kleinschmied).

11.05.1683 (NHB, 337-II) Zacharias Grünewalti (kod. 1676, kaupmees) volitusel loovutab Wilibald Meder selle kinnistu (maja ja väikemaja), mis asub Wilhelm Davidsoni (nr. 561) ja Friedrich Molleri maja (nr. 556) vahel, Valentin Heidenreich'ile. - Viimane pärines Quedlinburgist, sai Tallinna kodanikuks 1676, oli apteeker ja suri 1697.a.; tema lesk, kullassepa Wilhelm Hilbrandi tütar Anna, abiellus seejärel

apteekri Johan Philip Grobeck'iga, kes pärines Hannoverist ja sai Tallinna kodanikuks 1698.

16.10.1775 (NHB, 453) sissekandest selgub, et pikemat aega on apteekriks olnud siin Goslarist pärinev Johan Georg Closser, kes 1741 abiellus kaupmehe Hinrich Molini (kod. 1716-1746) tütre Gertrud Elisabethiga ja 1744 astus Tallinna kodanikuks ning suri apteekrina 1775. Nüüd tema lesk loovutab selle maja (apteegi) oma väimehele, apteeker Carl Christian Fick'ile. - See sündis Stralsundis 1730, abiellus Tallinnas 1766 Johanna Elisabeth Closseriga, astus 1768 Tallinna kodanikuks apteekrina ja suri 1792. aastal; tema lesk suri 1821.a. Sama C.C.Fick asutas 1772 Tallinna portsellaani vabriku, mis 1782 viidi üle Põltsamaale, kus töötas üle 20 aasta.

Kinnistu ja apteegi järgmised omanikud olid:

05.02.1818 - Carl Nicolaus Fick (+1856)

03.04.1853 - Eduard Fick, I klassi proviisor

13.11.1889 - Richard Fick

13.03.1920 - Edwin Matson

Niguliste 7

Kinnistu nr. 561

14.06.1398 (Erbebuch III, 431) loovutab selle kinnistu omanik, sepp Jacob Kedder oma naabrile Herman Korne'le talli, mis hiljem kuulub kinnistu nr. 562 juurde.

8.03.1408 (Erbebuch III, 592) preester Hinrik Kedder oma vöörasema ja selle poegade loal loovutab oma vennale Clawes Kedder'ile nende isale kuulunud kinnistu. Jaani seegile kuulub 2 margane aastarent.

9.04.1434 (Rentenbuch 848) Hinrik Kedderi (Clawes Kedderi poja) lesk laenab härra Johan Palmdach'ilt 16 marka, mille see loovutas Tafelgildile.

7.06.1443 (Erbebuch III, 1228) Hans Kedder loovutab oma isale kuulunud elamu, mis asub (in der koningstrate) raehärra Jacob van der Moeleni maja (nr. 560) vastas, Jacob Krowelile.
- Viimane sai kodanikuks 1420. aastal. Majal lasuvad völad: Bernt Boegel'ile 115 marka ja rendid - Jaani seegile 2 mk, Tafelgildile 1 mark.

20.12.1448 (Erbebuch III, 1269) Jacob Kroeweli lesk Catherine loovutab oma elamu, mis asub härra Jacob van der Moeleni maja (nr. 560) vastas, ammutegijale (armborster) Hinrik Kroewell'ile, kusjuures lese kasutusse jääb kamber. Völad ja rendid on endised.

1.12.1452 (Erbebuch III, 1301) preestri Johan Gartzze käsul loovutab Hinrik Kroewell kingsepale Andreas Jacobson'ile kinnistu, mis asub (in der koningstrate) härra Jacob van der Moleni maja (nr. 560) vastas, samade õigustega nagu see oli kuulunud Jacob Kroewell'ile. Majal lasuvad rendid: Jaani seegile 2 mk., Kindergilde Tafelgildile 1 mark.

- Andreas Jacob-son sai kodanikuks 1451. aastal.

29.07.1457 (Erbebuch III, 1329) Andreas Jacobson loovutab kiviraidurile Henning Sweder'ile oma elamu, mis asub härra Jacob van der Moleni maja (nr. 560) vastas. Rendid on endised . - Henning Sweder sai kodanikuks 1433. aastal. 1492 (AHB, 267-a) Niguliste kiriku vööründrid loovutavad maja ja kinnistu, mis asub (in d. konickstrate) köösneri Herman Lynthorni kahe maja (nr. 562 ja 558) vahel, maalrile Johan Vousack'ile samade õigustega nagu see oli kuulunud Niguliste kirikule. - Meister Hans Fouwsack sai kodanikuks 1487 ja 1499 mainitakse teda surnuna.

1501 (AHB, 267-a) surnud Johan Fowsacki lese vööründrid loovutavad eelmainitud maja ja kinnistu rätsepale Johan Wolters'ile. - See sai kodanikuks 1498. aastal. 1506 mainitakse tema leske.

1522 (AHB, 267-a) Herman Balcke (sepp, kodanik 1493. aastast) loovutab eelmainitud maja rätsepale, Tyle Greue'le.

20.10.1564 (AHB, 267-b) surnud Tyle Greue laste vööründrid loovutavad maja ja õue, mis asuvad Jürgen Munkenbeke (nr. 562) ja Hans Molleri maja (nr. 558) vahel, Pawel Runkel'ile, kes selle samal päeval loovutab edasi Albern Ledeburi volinikule Heyne Becker'ile koos kõrval asuva elamuga.

(Viimane on ilmselt mingisugune väike elamu, mida mainitakse 1522. aastal nr. 562 kõrval Pynowe resp. Kersten Spinnowe majana. Lähemad teated selle kohta puuduvad).

- Pawel Runkel sai kodanikuks 1552 ja oli 1564-67 oldermaniks. Heine Becker sai kodanikuks 1542 ja oli mitme maja omanik, antud juhul mittekodaniku Albert Ledeburi õiguslikuks katjaks.

25.10.1569 (AHB, 267-b) Albert Ledeburi lese Elisabeti volinik loovutab selle kinnistu koos eelmainitud elamuga

Heinrich van Eykell'ile. - Viimane sai kodanikuks 1563.a.

8.06.1597 (AHB, 267-b) surnud Hinrich von Eikeli maja
kreeditorid loovutavad tema kinnistu Arendt Luningk'ile.

- See sai kodanikuks 1593 kingsepana.

19.10.1627 (AHB, 269-b) vendadele Berent ja Henrich Lünin-
gitele 23. juunil ja 23. oktoobril 1607 määratud ning

kohtulikult kinnitatud volinikud (Alexander Liphartt ja
Hans Stampe) loovutavad Clawes Troß'ile kui Hans Lüningi
volinikule viimase isale, Arent Lünigile kuulunud maja
ja kinnistu. - Hans Lünig sai kodanikuks 1606 kingsepana.

10.05.1639 (NHB, 337) Hans Lüningi lese ja laste võõrmünd-
rid ning pärijad loovutavad tema maja koos väikese elamuga,
mis paiknevad Jürgen Schmiti (nr. 562) ja Hinrich Dahli
(nr. 558) vahel, Niguliste kiriku pastorile, magister

Ericus de Beck'ile . - See suri Tallinnas 1650. aastal.

30.04.1661 (NHB, 337) kohtufoogt oma ülesannetes ja vasta-
valt Jürgen Saathofi lese, proua Dorothea v. Eickeni ja
Wilhelm Davidsohni vahel 30. oktoobril 1660 sõlmitud lepin-
gule, loovutab eelmainitud Wilhelm David-sohn'ile kinnistu,
mis asub surnud Jürgen Schmiti (nr. 562) ja sepa Zaccarias
Hauke (nr. 558) vahel.

- Wilhelm Davids sai kodanikuks 1657 kaubasellina, mil
abiellus surnud pastori Erik zur Becki tütre Annaga (+1666).

21.04.1705 (NHB, 337 selle kinnistu kreditorid loovutavad
kammerhärrale Christian Buchau'le elamu, mis asub surnud
apteekri Valentin Heidenreichi maja (nr. 558) ja G.Erichsoni
maja (nr. 562) vahel.

- See Christian Buchau sündis Tallinna samanimelise bürger-
meistri (kod. 1641-1672) pojana, sai kodanikuks 1682, rae-

härraks 1697 ja bürgermeistriks 1710 ning suri 1721.a.;
Tema lesk, Anna von Renteln suri 1744.a. Seejärel oli
kinnistu valdajaks Christian (III) Buchau, kes oli kodanik
1737-1768.

3.05.1756 (NHB, 844) kaupmees Christian Buchau loovutab
elamu
oma isa nimel oleva kinnistu, mis asub (in der König-
oder St. Nicolai-Straße) surnud Val. Heidenreichi maja
(nr. 558) ja Reinhold Hartwigi maja (nr. 562) vahel,
linna kämmererile, Christian Wistinghausen'ile.

- Viimane sündis Tallinnas 1701, sai kodanikuks 1726,
raehärraks 1742 ja bürgermeistriks 1762 ning suri 1766.a.
Tema lesk, Anna Elisabeth Tunder suri 1788.a.

Selle kinnistu järgmised omanikud olid:

- 12.11.1789 - Johan Carl Gyrard, kubermangu magistraadi
assessor.
- 20.04.1809 - Johan Carl Girard, kaupmees
- 25.04.1819 - Simon Grigory
- 25.04.1824 - leskproua Gilly, sündinud Marchier
- 16.05.1830 - Carl Fick, apteeker
- 03.04.1853 - Eduard Fick, proviisor
- 13.11.1889 - preili Else Fick
- 16.11.1935 - nagu nr. 562 kinnistul.

Niguliste 9

Kinnistu nr. 562

20.05.1377 (Erbebuch II, 629) Hermannus Rode laenab oma kinnistule, mis asub linna müntla (nr. 566) vastas, Marquard'ilt seitse ja pool marka.

11.06.1378 (Erbebuch II, 668) Hermannus Rode koos naisega loovutavad terve oma kinnistu, mis asub tänaval, kust minnakse Niguliste kiriku juurde, kaevu vastas, Johannes Luneborgh'ile.

26.07.1381 (Erbebuch II, 759) kahe Tartu raehärra ühise kirja alusel loovutatakse Johannes Lüneborgi kinnistu köösner Fredericus'ele.

29.08.1383 (Erbebuch III, 18) köösner Fredericus loovutab kinnistu, mis asub seal, kus Harju tänavalt minnakse Niguliste kiriku juurde (in platea fabricorum qua itur ad beati Nicolaum), Jacobus Kallewire'le. Juures on klausel, et maja tuleb nelja aasta jooksul ehitada kivimajaks, vastupidisel juhul langeb maja linnale.

9.11.1414 (Erbebuch III, 730) maaler Kerstyn (kod. 1414) loovutab köösner Hinrik van Stockam'ile kinnistu, mis asub Hans glazeworteri maja (nr. 564) kõrval. Pühavaimu kiriku vööründritele kuulub selles majas 45 margane kapital. - Siin olid nähtavasti mõlemad pärijaiks. Hinrik van Stöckäm sai kodanikuks 1412, Kerstyn 1414. aastal.

14.08.1416 (Erbeb. III, 781) köösner Hinrik Stockam loovutab koogipagarile Jacob Colmener'ile kinnistu, mis asub Hans glazeworteri kinnistu (nr. 564) kõrval. Pühavaimu seegile kuulub majas 45 marka.

- Jacob Colmener sai kodanikuks 1417. aastal.

19.03.1417 (Erbeb. III, 796) koogipagar Jacob Colmener

loovutab maaler Michel'ile kinnistu, mis asub Niguliste kiriku juures, Hans glazewerteri maja (nr. 564) kõrval. Pühavaimu seegile kuulub selles majas 60 marka (hiljem muudetud 30 margaks).

30.04.1428 (Rentenbuch 734) maaler Michaeli on laenanud oma elamu peale, mis asub Niguliste kalmistu juures, nurgamajast lugedes kolmandana, Pühavaimu seegilt 30 marka.

24.04.1433 (Erbeb. III, 1057) maaler Michel loovutab Hinrik Viiffhusen'ile oma elamu (nr. 564) kõrval asuva väikese kinnistu. Majal lasuvad võlad: Michelile 100 marka ja Gerlich Lintorpile ning selle lapsele 100 marka.

29.04.1440 (Rentenbuch 917) Hinrik Viiffhusen on laenanud oma elamule Hunninchuzeni leselt 100 marka.

- Hinrik Vyffhusen oli kullassepp ja sai kodanikuks 1430.a. 1486 (AHB, 268-a) raehärra Hinrik Hunninghusen ja teised, kui Hans Strate (kod. 1450.a.) lese Katrine vööründrid, loovutavad Herman Linthorn'ile maja, mis asub (inder konigstr.) kiviraidur Henningi (Sweder) maja (nr. 561) ja Sten^βlach Brethorne maja (nr. 564) vahel.

- Herman Linthorn oli köösnar ja sai kodanikuks 1476. aastal. 1501 (AHB, 268-a) Herman Lynthorn loovutab eelmainitud elamu, mis asub Hans Fousacki (nr. 561) ja Stentzloff rätsepa (nr. 564) vahel, Hans Scherer'ile.

- Viimane sai kodanikuks 1492, abiellus ühe Hunninghuseni tütreaga ja oli mitme kinnistu omanikuks.

1522 (AHB, 268-a) Thomas Scherer loovutab eelmainitud elamu, mis asub Cornelius Neyhuseni maja (nr. 564) kõrval, samale Cornelius Neyhusen'ile. - Viimane pärines Kölnist, sai 1522 Tallinna kodanikuks, oli ametilt kullassepp.

17

10.10.1528 (AHB, 268-a) Cornelius Nehuseni lese vöör-
mündrid loovutavad eelmainitud maja, mis asub Corneliuse
maja (nr. 564) ja rätsepa Tile (Greue) maja (nr. 561) vahel,
Mattis Greue lastele.

3.11.1530 (AHB, 268-a) Mattis Greue laste vöörmündrid
loovutavad nende maja, mis asub Tyle Greue (nr. 561) ja
surnud Lutke Bruthschatte (kod. 1506, surnud 1521) maja
(nr. 564) vahel, kaasavarana Gerdt Kuse'le. - See sai koda-
nikuks 1530 ja oli sadulsepp.

26.10.1554 (AHB, 268-b) surnud sadulsepa Gerdti lese ja
laste vöörmündrid loovutavad nende elamu, mis asub Tile
Greue (nr. 561) ja Pawel Runkeli maja (nr. 564) vahel,
Jürgen Munkenbeke'le. - See oli Tallinna kullassepp 1553-68.

15.07.1561 (AHB, 268-b) Jürgen Munkenbeke loovutab selle
maja koos päraldistega Helmich Tymmerman'ile.

- Viimane oli sadulsepp ja sai kodanikuks 1561 ning oli
abielus Agneta Ku^ße'ga (Gert Kuse tütar).

16.05.1606 (AHB, 268-b) surnud sadulsepa Helmichi lese
lähemad sõbrad loovutavad temale kuulunud maja ja kinnistu,
mis asub Arent Lüningi (nr. 561) ja Cort Bitenkopi (nr. 564)
vahel, Alexander Liphart'ile.

- Viimane sai kodanikuks 1600.a., oli sadulsepp ja Kanuti
gildi oldermanina silmapaistvalt aktiivne. Ta oli abielus
rätsep Greiger Kuse tütre Magdalenaga. Tema üks poegi sai
hiljem ohvitseriks ja aadeldatuna pani aluse tuntud aadlike
suguvõsale (Raadi mõisa omanikud). Teine poeg sai pastoriks
(Balthasar Liphart +1667), kelle eestikeelne proovijutluse
tekst on säilinud.

26.10.1624 (AHB, 268-b) (NHB, 336) Alexander Liphart loovutab

oma maja ja kinnistu, mis asub Hans Lüningi (nr. 561) ja Jost Bytenkopfi (nr. 564) vahel, kannuvalajale Jürgen Schmitile

- See sai kodanikuks 1624. aastal, suri koos naisega 1628.a. 16.10.1703 (NHB, 336) sissekandest selgub, et kinnistu valdajaks oli hiljem kannuvalaja Gideon Schmit (kodanik 1647 - 1682 ...), seejärel "majalukustaja" Gottfried Götsche (abiellus 1670 Jacob Richteri lese Elisabeth Flickhuseniga). Nüüd Johan Jacob Richter kõigi Gottfried Götsche pärijate nimel loovutab selle kinnistu, mis asub surnud Jochim Wittingi (nr. 564) ja surnud Wilhelm Davidseni (nr. 561) vahel, kingsepmeistrile Gabriel Erichson'ile.

- Viimane pärines Nylandist (Soomest), sai Tallinna kodanikuks 1690 kingsepana ja suri 1710. Ta oli abielus korduvaani parkali Lorentz Krachwertti tütre Magdalenaga.

22.10.1714 (NHB, 336) Marcus Lüders (eelmise poja) Abraham Erichsoni volitusel loovutab kingsepmeistrile Reinhold Hartwig'ile kinnistu, mis asub bürgermeister Christian Buchau (nr. 561) ja surnud Jochim Wittingi maja (nr. 564) vahel.

- Reinhold Hartwig sai kodanikuks 1705 ja oli 1726-1729 ameti oldermaniks.

19.10.1761 (NHB, 847) korduvaanimeister Jochim Sievers loovutab oma ämma, Reinhold Hartwigi lese, proua Anna Catharina Holsti nimel elamu, mis asub Christian Wistinghauseni (nr. 561) ja Joh. Georg Teicherti (nr. 564) vahel, nõõbitegijale-meistrile Carl Friedrich Berner'ile.

- Carl Friedrich Berner sai kodanikuks 1742 ja suri 1770; tema lesk, Gerdruta Elisabeth Hartwig suri 1779.a.

15.05.1780 (NHB, 847) nõõbitegija-meister Daniel Berner oma kaaspärijate nimel loovutab selle elamu, mis asub

surnud Christian Wistinghauseni (nr. 561) ja rätsepa
Joh. Christoph Kochi maja (nr. 564) vahel, rätsepmeistrile
Daniel Gottfried Kraut'ile.

- Viimane pärines Ascherlebenist, sai Tallinna kodanikuks
1777 ja suri 1788. Tema lesk, Anna Christina Schöttler
suri 1790.a.

Selle kinnistu järgmised omanikud olid:

- 14.05.1791 - Johan Friedrich Boldt, rätsepmeister
- 12.10.1817 - Andreas Friedrich Vogel, rätsepmeister
- 09.07.1818 - Erich Thorn, vöötegija (Gürtlermeister)
- 18.02.1849 - Alexander Eduard Thorn, vöötegija
- 03.06.1869 - Bruno Ohiedzinski, kindategija
- 05.09. 1875 - Eduard Fick, apteeker
- 13.11.1889 - preili Emilie Fick
- 20.11.1908 - Else Eduardi t. Fick
- 16.11.1935 - Nikolai Fick ja teised pärijad.

Niguliste 11

Kinnistu nr. 564

1377. aasta aprillis (Erbebuch II, 612) Thidemannus de Revalia loovutab Thidekonus Groninge'le ühe kinnistu, mis asub Niguliste tänaval (in platea beati Nicolai), linna müntla (nr. 566) kõrval paikneva Thidemani elamu vastas. (vt. Erbeb. II, 584). Samal ajal (Erbeb. II, 614) Thidemannus Groningk laenab raehärra Peter Stockestorpi leselt 15 riimarka oma kinnistule, mis asub linna müntla (nr.566) vastas ja mille talle loovutas Thidem. de Revalia. 19.10.1377 (Erbeb. II, 651) laenab ta samale majale Johan Meyen'ilt 15 marka. - A.Friedenthali järgi (Die Goldschmiede Revals, Lübeck 1931, lk. 60) on Thidericus Gruningk olnud kullassepp (aurifaber).

18.07.1382 (Erbeb. II, 823) Thidericus Grüningi nimel loovutab Albertus Gruningh kivimaja, mis asub linna müntla vastas, kullassepale Johannes Mandrouwe'le.

- Viimane koos oma, samuti kullassepast vennaga äritsesid tollal suuresti kinnistutega.

15.05.1385 (Erbeb. III, 86) kullassepa Jacobi lesk Ghertrudis oma sõpradega loovutab (kullassepale) Herman van Corne'le kinnistu, mis asub linna müntla vastas. Jacob oli saanud selle kinnistu Ghertrudi kaasavarana.

- Herman van Corne esineb Tallinnas rikka kullassepana aastail 1385-1419 ja äritses kinnistutega. Siin on ta nähtavasti abiellunud Jacobi lesega, kes pidi olema Joh. Mandrouwe sugulane.

14.06.1398 (Erbeb. III, 431) Herman Korne loovutab Johannes glazewerter'ile (= klaasissepale) oma maja ja kinnistu, mis asub müntla vastas, koos talliga, mille ta oli ostnud oma naabrilt, sepp Jacob Kedderilt.

Herman Korne'le jääb võlga 45 marka ja Niguliste kirikule kuulub selles majas igavesti 1 ferding.

7.01.1427 (Rentenbuch 710) klaasissepp Hans van Styrem laenab oma elamule, mis asub Niguliste kalmistu juures, maaler Michaelilt 15 riimarka.

30.04.1428 (Erbebuch III, 953) Hans glazeworter loovutab oma sugulasele (=väimehele) maaler Michael'ile oma elamu, mis asub Niguliste kalmistu juures, otse nurgamaja kõrval. Michael peab andma Hansule 2 riimarka aastas ning pidama teda toidul kuni surmani. Ka jäävad Hansu kasutusse kamber koos dörnsega. Hansu naisele kuulub selles majas 100 riimarka 6 %-ga, Niguliste Maarjakabeli altarile 45 marka ja Niguliste kirikule 1 igavene ferding.

24.10.1446 (Erbebuch III, 1245) Hinrik Kedingh (kodanik 1430.aastast, Schipher UP VIII 266 järgi) oma naise volitusel loovutab viimase tahtel Michel meler'ile kuulunud kinnistu, mis asub Niguliste kiriku juures ja köösner Henningi maja (?) kõrval, maalrile Marquart Hasse'le.

- 1429 sai Tallinna kodanikuks Marquard Hasse, kes oli kaupmees ja elas veel 1444.a., kuid 1446 teotsevad tema laste võõrmündrid. Seega on tegemist kahe isikuga.

1473.a. (AHB, 269-a) maaler Marquard Hasse poja, nüüd surnud Hinrik Hasse võõrmündrid ja testamenditäiturid (kullassepp) Ebbelink van Arnstede ja Clawes meler (Michel Sittowi isa!) loovutavad Stenslaff Bredarue'le elamu ja kinnistu, mis asub Niguliste tänaval (in der konyneckstrate) Kerstyn Pynnowe maja () ja selle maja vahel, kus praegu elab Hans Zump.

- Stenslaw Bredaw alias Brethorn (!) sai kodanikuks

1472 ja oli ametilt rätsep.

1481 teatab Symon Bruns (kodanik 1477.a.) et on oma naise Gertrudi vanemate pärandist saanud kaasavarana kätte Sten laus Bredrue käest^e 200 riimarka.

1486 (Rentenbuch 1138) hagetakse samalt isikult veel 100 mk, mis kuulub köösnere Hans Witte'le ja tema surnud vennale Peetrile. - Nähtavasti kujunes majanduslik seisund halvaks. Kinnistu nr. 562 materjalides viidatakse käesolevale kui kullassepa Ludeke Brutschati (kod. 1506, surnud 1521) majale ja seejärel kui kullassepa Cornelius Nehuseni (kod. 1522, surnud 1528) majale.

11.04.1543 (AHB, 269-a) linna kämmererid koos surnud Severin Brede (kod. 1536) lese vööründritega loovutavad Gerdt van Ginkell'ile tema kaasavaraks maja ja õue, mis asuvad (in der koninkstrate) Herman van Rade maja (nr. 565) ja Gerdt Kuse maja (nr. 562) vahel.

- Gert van Ginkel sai kodanikuks 1543.a. nikerdajana.

24.10.1553 (AHB, 269-a) Gert Ginkeli laste vööründrid loovutavad selle maja ja õue, mis asuvad Hinrich Wilhelmsi (nr. 565) ja surnud Gert Kuse maja (nr. 562) vahel, Pawel Runkel'ile. - Viimane sai kodanikuks 1552 rätsepana, oli 1564-1567 oldermaniks, suri 1567.

17.10.1570 (AHB, 269-b) Pawel Runkeli lese ja lapse vööründrid loovutavad tema maja ja õue, mis asuvad Henrich Wilhelmsi (nr. 565) ja sadulsep Helmichi maja (nr. 562) vahel, Jost bit den Kopf, ile kaasavarana.

- Jost Bit den Kop sai kodanikuks 1567 rätsepana ja oli ameti oldermaniks 1576-1579, ka 1594. aastal.

21.10.1636 (NHB, 335) pärijad loovutavad selle kinnistu,

mis asub Hinrich Daneeli (nr. 565) ja Jürgen Schmiti (nr. 562) vahel, Jochim Witting'ile. - See sai kodanikuks 1627 kullassepana ja suri 1677, tema lesk Anna Rolof suri 1690. aastal 91 aastasena.

1.11.1754 (NHB, 335) sissekandest selgub, et kinnistu, mis asub D.L.Henningi (nr. 565) ja Reinhold Hartwigi maja (nr. 562) vahel, oli kuulunud maalrile (conterfeyer) Johan Heinrich Wedekindt'ile, kes sai kodanikuks 1700, mil abiellus apteekri Valentin Heidenreichi tütre Anna Catharinaga, kes pärast lesestumist abiellus 1746 ehitusmeistri ja arhitekti Johan Georg Teichert'iga. Nüüd kohtufoogt oma ülesannetes kannab selle kinnistu viimase nimele. - Joh. Georg Teuchert sündis Hackstädtis 1704, töötas Tallinnas fortifikatsiooni ehitusmeistrina ja Kadriorus arhitektina, sai kodanikuks 1749 ning suri 1773.

19.05.1766 (NHB, 335) J.G.Teichert loovutab selle elamu, mis asub D.L.Henningi (nr. 565) ja Carl Friedrich Berneri maja (nr. 562) vahel, rätsepmeistrile Johan Christoph Koch'ile - Viimane pärines Gumbinnenist, sai Tallinna kodanikuks 1756, oli rätsepa-ameti oldermaniks 1786-1790 ja 1798 ning suri 1824. aastal.

Selle kinnistu järgmised omanikud olid:

- 31.05.1801 - Carl Wilhelm Hinschman, kaupmees
- 23.09.1821 - proua Gerdrutha Amalie Schmidt, sünd. Clementz
- 11.05.1837 - Johan Friedrich Roop, tinavalaja
- 19.10.1873 - August Krich, insener-ooberst
- 02.07.1874 - Alexander Eldring, kaupmees
- 05.09.1875 - Johan Martson, kolleegiumi registraator
- 06.02.1890 - Theodor Karli p. Landesén
- 11.02.1894 - Elisabeth Theodori t. v. Landesén
- 12.11.1899 - pärijad.

Niguliste 13

Kinnistu nr. 565

See asus Niguliste kalmistu ja kinnistu nr. 564 (Niguliste nr. 11) vahel.

23.03.1376 (Erbebuch II, 523) Tallinna linna raad loovutab Tydericus Doryngh'ile (sepp) kinnistu, mis asub linna müntla (nr. 566 - muntehus, domus monete) vastas, jäädes linnale võlgu 15 marka.

Kuni 1387. aastani teeb ta kolmel korral laenu (Erbebuch II, 784; Rentenbuch 36 ja 107). Seejärel on kinnistu valdajaks olnud väimees Bode gropengeter (paja resp. keedupottide valaja), kelle pojad (Hinrik ja Dyderik) tunnistati 1414. aastal täisealisteks (Rentenbuch 516).

20.03.1399 (Erbebuch III, 451) kantakse kinnistu (Doringi tütre) järgmisele mehele - Johannes klocgengheter'ile (kellavalaja), kelle ülalpidamisele kuni täiseani jäävad mõlemad võõraspojad (toita ja riietada!). Viimastele kuulub kinnistus 40 marka isa pärandi arvel. (Erbebuch III, 576 ja 577).

- Johannes ehk Hans on peale kellavalamise olnud ka suurükide valajaks (bussenschutte = bussenmeister) ning 1414.a. mainitakse teda ka perekonnanimega - mester Johan Kärll (Rentenbuch 516).

16.08.1409 (Erbebuch III, 609) Hans clokkengeteri volitusel loovutatakse varemini Döring'ile kuulunud kinnistu kullassepale Wolter Brunbach'ile. Bode gropengeteri laste 40 marka peab jääma kinnistule veel 6 aasta jooksul.

14.04.1421 (Rentenbuch 624) kullassepp Wolteri (Brunsbach) lesk laenab Tafelgildilt oma kinnistule 50 marka.

Sellega kindel kontakt katkeb.

30.05.1432 (Rentenbuch 811) Wilde lesk on laenanud oma majale, mis asub otse Niguliste kalmistu kõrval, Tafelgildilt 50 marka.

22.08.1432 (Rentenbuch 816) Wilde lese loal kantakse tema kinnistule, mis asub otse Niguliste kalmistu kõrval, 30 mk. tema õepoja Hans Krumme kasuks. - Kontakt katkeb jälle.

7.11.1528 (AHB, 270-a) köösnar Herman ja potivalaja Hinrick loovutavad Leinhart platensleger'ile (raudrüüde valmistaja) maja ja kinnistu, mis asub Niguliste kalmistu ja surnud Cornelius Nehuseni maja (nr. 564) vahel.
- Leinhart platensleger sai kodanikuks 24.10.1528 ja on surnud üsna peatselt.

18.05.1530 (AHB, 270-a) köösnar Heine ja (potivalaja) Hinrick Enderlingk loovutavad Tideman van dem Bringki ja tema naise Birgitte nimel eelmainitud maja Herman van Rade'le.
- Viimane sai kodanikuks 1513. aastal.

24.04.1551 (AHB, 270-a) surnud Herman van dem Rade tütre Anneke võõrmündrid loovutavad kaasavarana Henrich Wilhelms'ile maja ja õue, mis asuvad surnud Gert sniddekeri (nikerdaja) (nr. 564) ja väikese nurgamaja (kalmistu nurgal) vahel ning omab õueväravat väljapääsuga väikesele tänavale (ilmselt Trepil tänavale). - Henrich Wilhelms sai kodanikuks 1551 ja oli elukutselt kaupmees.

15.10.1565 (AHB, 270-b) on märgitud, et tema senine aed (väljaspool linnamüüri) on võetud linna valli alla ja vastutasuks antakse temale uus väljaspool Karjaväravat.

12.11.1578 (AHB, 270-b) Hinrich Wilhelmsi lese võõrmündrid loovutavad lese uuele mehele tema naise kaasavaraks selle kinnistu, mis asub Jost Bitekopi (nr. 564) ja Niguliste kalmistu äärse tee vahel, s.o. Hans Rohmer'ile.

- Hans Römer sai kodanikuks 1561. aastal.

23.10.1610 (AHB, 270-b) loovutatakse see kinnistu, mis asub Niguliste kalmistu tee kõrval (bei St. Niclas Kirchoue am Stegell), Hans Wibking'ile. - See sai kodanikuks 1602, raehärraks 1620.

28.10.1617 (AHB, 270-b) loovutatakse see kinnistu Thomas zur Beck'ile. - Viimane sai kodanikuks 1604 kingsepana ja oli 1618-1621 oldermaniks.

20.10.1626 (AHB, 270-b ja NHB, 334) surnud Thomas zur Becki lese kinnistu loovutatakse lese uuele mehele, Hinrich Daneels'ile kui naise kaasavara. See asub Niguliste tänaval (= in der Königstraße, bei St. Nicolaus-Kirchen am großen Stegel). - Hinrich Daneels sai kodanikuks 1621 kingsepana.

18.10.1644 (NHB, 334) Heinrich Danehl (junior) ja Marten Reimers oma ema, surnud Hinr. Danehlsi lese nimel loovutavad Johan Polamb'ile kui kuningliku tollivalitseja Melchior Kochi volinikule maja ja kinnistu, mis asub - amßgro en Stegel.

- Johan Polamm sai kodanikuks 1633 ja suri 1656 ning antud juhul oli vastutajaks linna suhtes mittekodaniku M.Kochi eest.

7.05.1647 (NHB, 334) Melchior Kochi volinikud loovutavad siinse rootsi koguduse pastorile Sven Gydebergius'ele maja, mis asub eelmainitud tee ja Jochim Wittingi maja (nr. 564) vahel.

- Pastor Sven Gydeberg suri 1669 ja tema lesk, Elisabeth Heidrich 1695. aastal.

2.05.1735 (NHB, 334) Narva justiits-bürgermeistri Ernst Friedrich Krompeini lese, Anna Heydrichi volinik loovutab selle kinnistu Tallinna triviaalkooli rektorile, Dyonisius Laurentius Henning'ile.

- Viimane sündis Alt-Stettinis 1699, abiellus Tallinnas 1731 Anna Catharina Simolin'iga ja suri 1757; tema lesk 1767. Seejärel olid kinnistu valdajaks nende pärijad, kuni
- 13.05.1799 - preili Anna Elisabeth Henning
- 03.05.1807 - Alexey Martinoff, kaupmees
 - Johan Friedrich Nestler, kellassepp
- 22.03.1860 - Carl von Landesén, raehärra
- 17.02.1894 - Maria Karli t. Erbe, sündinud von Landesén.

Harju 20/Niguliste 1

Kinnistu nr. 553

13.11.1383 (Erbebuch III, 20) Volquinus van Bremen ja Wynoldus Stenwech loovutavad Nicolaus Trepetouwe'le nurgamaja Harju tänaval (platea fabrorum). Majal lasub võlga 53 marka.

Hilisem märkus: maja kuulub eelmainitud Volquinusele.

1410.a. Volquinus van Bremeni lesk abiellus Hans Belyn'iga ja ka see kinnistu läks üle viimasele. (Rentenbuch 455).

9.07.1417 (Erbebuch III, 800) Hans Belyn loovutab Harju tän. nurgal asuva maja klaasissepale (glaseworter) Hinrik Kroger'ile. Majal lasub võlg Jaani seegile - 60 marka.

- Hans Boelyn sai kodanikuks 1410 ja Hinrik Kroger 1414.a.

10.03.1421 (Rentenbuch 620) klaasissepp Hinrik (glaseworter) laenab raehärralt Herman Lyppe'lt 15 marka oma elamu peale; raha ja rent kuuluvad Jaani seegile.

Kinnistu nr. 556 materjalides viidatakse 1484.a. siia kui Hans Kolbergi kinnistule. (? Jons Colberch sai kodanikuks 1458).

1486.a. (AHB, 251-b) Henningk Kolbergh loovutab oma isale kuulunud maja, mis asub Niguliste tänava (koningstrate) nurgal, H.Linthorne maja (nr. 556) kõrval, Hinrick Bocholtile.

- Viimane sai kodanikuks 1486 ja oli linna müntmeistriks.

1492.a. (AHB, 261-b) Henric Bocholt, linna müntmeister loovutab rätsepale Hans Koper'ile Niguliste tänava (koningstrate) nurgal, köösnar Herman Linthorpe (nr.556) kõrval asuva nurgamaja. - Hans Koper sai kodanikuks 1489.a.

1512.a. (AHB, 261-b) Hans Koperi lese võõrmündrid (Hinrick remensnider ja Severin koppersleger) loovutavad selle elamu Jaani seegile.

1519.a. (AHB, 262-b) Jaani seegi võõrmündrid loovutavad eelmainitud maja, mis asub Niguliste tänava nurgal (up. St.

Nicolaus-straten orde), Kersten kannengeter'ile (kannuvalaja).

- Kannuvalaja Kersten Dabyn alias Dobbien sai kodanikuks 1505. aastal ja äritses suuresti ka kinnistutega.

1520.a. (AHB, 261-b) Kersten kannengeter loovutab eelmainitud maja Arnt van der Laghe'le - See sai kodanikuks 1520.a.

11.10.1555 (AHB, 261-b) Arnt van der Lage laste võõrmündrid loovutavad selle nurgamaja, mis asub köösnari Clawes (Focke) maja (nr. 556) kõrval, Hans Balckaue'le.

25.05.1563 (AHB, 262-a) Hans Balckaue lese võõrmündrid loovutavad tolle lese uuele mehele, Hinrich Korffgerste'le (sai kodanikuks 1563) kaasavarana eelmainitud maja ja õue Niguliste tänava nurgal.

15.05.1579 (AHB, 262-a) surnud Hinrich Corffgerste lese Gerte võõrmündrid loovutavad selle maja lese uuele mehele Cornelius Bade'le kui kaasavara.

- Cornelius Bade sai kodanikuks 1579 rätsepana.

8.11.1584 (AHB, 262-a) Cornelius Bade loovutab oma maja Rotger thor Hoye'le. - See sai kodanikuks 1574. aastal.

13.10.1607 (AHB, 262-a) Rottger zur Hohe lese võõrmündrid loovutavad lese ülesandel selle maja ja õue Niguliste kiriku pastoreile Franciscus Illyricus'ele, kes peab ka leske toitma kuni selle surmani.

- Franciscus Illyricus sündis Dorstenis 1574 ja oli Niguliste kiriku teenistuses 1601-1612, mil suri. Tema lesk abiellus pastori Helmhöld zur Mühlen'iga. Poeg Franz Illyricus oli pastori Jõhvis 1630-1645.

3.05.1631 (NHB, 330) Hans Kniper (senior) kui magister Helmhöldus zur Mühleni naise ja selle esimesest abielust laste volinik, loovutab Harju tänava nurgal, Clawes Wykeni maja (nr. 552) kõrval asuva maja ja kinnistu Caspar Harde'le.

- See sai kodanikuks 1627.aastal.

21.10.1729 (NHB, 330-a) senini Caspar Harde nimel olev maja Harju tänava nurgal, Joh.Fr.Hamsteri (nr. 556) ja Joh.Hildebrandti (nr. 552) vahel, loovutatakse kübarategijale (Huthmacher) Matthias Neubers'ile.

- Viimane sai kodanikuks 1712 ja suri 1737. Ta oli 1712 abiellunud kübarsepa Samuel Springeri lese Dorothea Busekist'iga ja 1728.a. Paide rätsepa Gottfried Wudeno lese Gerdruta Maria Reichartiga, kes suri alles 1756. aastal.

17.10.1738 (NHB, 330-a) Kanuti gildi vanem, maalermeister Carl Gustav Snettler loovutab M.Neubersi lese, proua Gerdruta Maria Reichardti nimel Harju tänaval, Daniel Krügeri (nr.556) ja Claus Wieckeni (nr. 552) vahel asuva maja kübarsepale Christian Gabriel'ile. - See pärines Rostockist, sai Tallinna kodanikuks 1738, oli küberseppade oldermaniks ja suri 1766. 1738 oli ta abiellunud mõisavalitseja tütre Gerdruta Elisabeth Kahrmaniga ja 1757 kingseppade oldermani Herman Alandti tütre Mariaga, kes 1768 abiellus uuesti kübarsepa Valentin Martin Jeritz'iga (ka Garitz).

19.05.1769 (NHB, 529) pärijad loovutavad elamu, mis asub R.Joh.Schlüteri (nr. 552) ja Oluff Jönssohn Gunderstrupi maja (nr. 556) vahel, kaaspärijale, kübersepale Lorentz Christian Gabriel'ile. - See sai kodanikuks 1766, mil abiellus surnud rootsi kapteni Erich Wilhelm Falcki tütre Anna Christinaga.

25.10.1771 (NHB, 529) Alamfoogt oma ülesandeis loovutab selle oksjonilt ostetud maja plekksepale (Klempner) Johan Matthias Heucke'le. - See pärines Lüübekist, sai Tallinna kodanikuks 1769 ja abiellus Kanuti gildi oldermani Johan Niclas Rachau tütre Hedwig Margaretaga.

Kinnistu nr. 553 järgmised omanikud olid:

- 20.01.1793 - Johan Mathias Heuck, plekksepp
- 28.11.1794 - Jacob Bernhard Gonsior, kaupmees
- 22.08.1816 - Johan Jacob Marschütz, plekksepp
- 07.05.1846 - Christian Friedrich Geist, plekksepp
- 05.12.1869 - Alexander Schröppe, II gildi kaupmees
- 17.01.1884 - Thomas Jacobson
- 25.01.1891 - Karl Karli p. Jürgenson, II gildi kaupmees
- 28.10.1939 - testamendi alusel - Elsa Seedorf.

Harju 22

Kinnistu nr. 552

See kinnistu on eelmiselt omanikult 16. sajandi alguseks võlgadega langenud linnale.

1505.a. (AHB, 233-a) linna kämmererid loovutavad sepale (cleynsmed) Diderick Romer'ile tema elamu, mis asub Harju tänaval, Hans Koperi (nr. 553) ja Pühavaimu seegile langenud maja (nr. 551) vahel.

- Diderick Romer sai kodanikuks 1492. aastal. Juba 1521.a. oli selle kinnistu omanikuks (vist abielu kaudu) Passche Swicerman al. Swiczelman, kes sai kodanikuks 1515. aastal.

1523.a. (AHB, 233-a) Passche Swicerman loovutab eelmainitud maja, mis asub Arnt van der Lage (nr. 553) ja Harmen Beltzmeiyeri maja (nr. 551) vahel, Wolmer Brockhusen'ile.

1529.a. (AHB, 233-a) Wolmar Brockhusen loovutab oma sugulasele (väimehele) Hans Holthusen'ile eelmainitud maja, mis asub Harju tänaval, Arnt van der Lage ja Marten Groffsmedi majade (nr. 553 ja 551) vahel.

5.04.1549 (AHB, 233-a) Hans Holthuseni lese ja laste vöörmündrid loovutavad maja, mis asub Arnt van der Lage (nr. 553) ja Hans Simeke (nr. 551) vahel, Heine Becker'ile. Viimane loovutab selle kinnistu samas edasi Albrecht Middeldorp'ile kui Bartholomeus Daleman'i volinikule.

- Wolmer Brockhusen, Hans Holthusen ja Heine Becker (kod.1542) olid kaupmehed ja mitme kinnistu omanikud. Samuti Bartholomeus Daleman, kes sai kodanikuks 1536.

30.10.1551 (AHB, 233-a) surnud Bartholomeus Dalemani maja, mis asub Harju tänaval, surnud Arnt van der Lage (nr. 553) ja (kullassepa) Matheus Alufzeni maja (nr.) vahel, loovutatakse venna, Stendahli kodaniku Hans Dalemani kui lähima

pärija nimel, Gorries Borrentin'ile. (ka Bornetin).

Samas loovutab Gorries Bornetin selle kinnistu Heine Becker'ile ja see omakorda Victor Meyer'ile. - See sai kodanikuks 1546 ja oli kohaliku kirurgi Casper Meyeri poeg.

29.03.1555 (AHB, 233-b) Victor Meyer loovutab oma elamu, mis asub surnud Arnt van der Lage (nr. 553) ja Bartelt Buschi (nr. 551) vahel, Clawes Brunb'ile. - See sai kodanikuks 1530 rätsepana, oli ameti olderman 1539-1541 ning oli abielus Clawes barbereri lesega.

8.05.1556 (AHB, 233-b) Clawes Brunb loovutab selle elamu Henrich Moller'ile. - See sai kodanikuks 1556.a.

13.11.1560 (AHB, 233-b) Henrich Moller loovutab oma maja, mis asub Hans von Gellerni (nr. 553) ja Bent kleinsmiti (nr. 551) vahel, rätsepale Hans Hadel'ile vahetuseks kinnistu nr. 546 vastu.

- Hans Hadel sai kodanikuks 1561 ja oli rätsepaämeti oldermaniks 1570-1573.

15.10.1611 (AHB, 230-a) ... Hetlingi pärijate nimel loovutatakse see maja, mis asub Harju tänaval, Franciscus Illyricuse (nr. 553) ja Arent von der Hageni (nr. 551) vahel, härra Arent von Husen'ile. - Viimane oli 1592-1599 pastoriks Tartu Maarja kirikus, 1605-1616 Tallinna Pühavaimu kirikus ning suri koos naisega 1616. aastal.

13.04.1619 (AHB, 230-a) surnud Arent von Huseni laste võõr-
mündrid loovutavad kinnistu, mis asub Franciscus Illyricuse (nr. 553) ja Hinrich Schulte (nr. 551) vahel, Clawes Wyecken-
ile. - Viimane sai kodanikuks 1610, kuid oli Tallinna king-
seppade ametis "beisitzer" 1606-1609 ja olderman 1615-1618.

21.04.1640 (NHB, 329) raamatukõitja Jochim Weiss enda ja

surnud Claus Wicki lese nimel loovutab oma sugulasele Claus Wieck'ile (junior) eelmainitud maja, mis asub Caspar Harde (nr. 553) ja Claus Troste (nr. 551) vahel.

- Naaberkinnistute aktides 1729 ja 1730 nimetatakse seda Johan Hildebrandi majaks (nr. 553 ja 551 aktid), 1748. aastal nimetatakse seda Schultzi majaks. Siin on võimalik siduda: Tallinna kodanike hulgas 17. ja 18. sajandil oli ainult üks Johannes Hillebrand, kes sai kodanikuks 1643 linna muusikuna ja suri 1691.a. 82-aastasena. Tema oli viimane Holsteinist Pärsias käinud saatkonnast. Tema naine ... Heiderich suri 1680. aastal. Samal 1680. aastal abiellus tema naise sugulane Magdalena Elisabeth Heyderich Tallinna kaupmehe Jürgen Schultzi-iga (kod. 1680.a.) ja suri 84-aastase lesena 1747. aastal. 29.04.1748 (NHB, 795) pärijad loovutavad Claus Wiecki nimel oleva, n.n. Schultzi maja, mis asub Christian Gabrieli (nr. 553) ja surnud Lorenz Norenbergi (nr. 551) vahel, maalrile Reinhold Johan Schlüter'ile. - See oli sündinud Nevenschantzis (Nyen, nüüdse Leningradi kohal), sai Tallinna kodanikuks 1738; tema lesk, Ervita mõisa valitseja Magnus Joh. Gunmani tütar, Regina Elisabeth suri 1778.a.

- Kinnistu läks üle nende tütre Johanna Christina mehele Kopenhagenist pärinevale maalrile Niels Sørensen Elkiar'ile (ka Elkioer, El^βioer), kes sai Tallinna kodanikuks 1772 ja suri siin 1793.

25.10.1785 (NHB, 795) kohtufoogt oma ülesannetes ja rae loal loovutab selle elamu, mis asub Joh. Math. Heucki (nr. 553) ja D.G.Ritteri (nr. 551) vahel, kullassepa Abraham Waldemani lesele, Anna Sophia Rais'ile, kes selle on ostnud maalri N.S.El^βioeri konkursi oksjonilt.

- Abraham Waldeman sai kodanikuks 1756 ja suri 1784 ameti
oldermanina.

Kinnistu nr. 552 järgmised omanikud olid:

09.08.1788 - Carl Christian Fick, apteeker

31.08.1851 - Carl Nicolaus Fick, Apteeker

03.04.1853 - Eduard Fick, I klassi proviisor

13.11.1889 - Richard Fick

27.03.1920 - Hendrik Leesmant

Harju 24

Kinnistu nr. 551

29.08.1383 (Erbebuch III, 17) Wynandus Stenwech ja Volquinus van Bremen oma naise loal loovutavad Harju tänaval:

1) Ludekinus klensmed'ile ühe keldri ja see antakse tagasi tema lese poolt 1387.a. (Erbebuch III, 138).

2) Hinckonus Karwelen'ile ühe kinnistu eelmainitud keldri kõrval. - Esimene jääb võlgu 15 mk, teine 60 mk. Næist veerand kuulub Wynandusele ja kolmveerand Volquinusele. Hilisem lisand Hincke Karwelenbe on lubanud oma naabrile Herman Vlynt'ile ühe akna oma õue.

27.10.1386 (Erbeb. III, 122) Hynkonus Karwele lese nimel loovutab Volquinus van Bremen lese elamu Jacobus ollifusor'ile (= tinavalaja).

29.04.1390 (Erbeb. III, 215) Eernberd Smereghe loovutab Jacob gropengeteri (potivalaja) lastele nende isale kuulunud kinnistu Harju tänaval. E.Smereghe abiellus lesega ja sai endale vastas asuva maja koos poega (kinnistu nr. 507).

29.04.1392 (Erbeb. III, 271) laste võõrmündrid (III, 216) Thideman Weldeghe ja Johannes kannengheter loovutavad Jacob gropengheterile Harju tänaval kuulunud kinnistu Bode gropengheter'ile. Sissepääs õue (=ghangk) kuulub Bodele, kuid Volquin van Bremen võib soovikorral selle peale ehitada (ilmselt oma maja juurde kuuluva kambri). Kinnistul lasub 60 marka, mis jaguneb nagu eespool märgitud 1383. aastal.

20.03.1399 (Erbeb. III, 451) loovutatakse meistriale Johannes kloogengheter'ile (kellavalaja) abiellumisel saadud kinnistu. Bode gropengheteri lastele kuulub isa pärandina selles 40 mk. mille eest tuleb meister Johannil lapsi tõita ja riietada kuni täiseani. Meister Johan laenab Hermen Brükerilt 15 mk.

Aprillis 1407 (Erbeb. III, 576) Doryngi tütar ja tema mees Johannes bussenschutte loovutavad härra Johan Palmedagh'ile kinnistu Harju tänaval, mis kuulus varemini Jacob (hiljem parandatud: Boede) gropengeter'ile, Doryngi tütre esimesele mehele. - Huvitav fakt: Johannes kellavalaja oli ühtlasi ka suurtükivalaja!

9.02.1414 (Erbeb. III, 709) meister Johannes klockengeiterile kuulunud kinnistu Harju tänaval loovutab härra Johan Palmedach Michel Myrauwe'le, see Nicles Myrauwe'le, see Peter Gustrouwe'le ning see Jacob mesworter'ile.

- 1414.a. sai kodanikuks Jacob Anrök, de mesworter.

Selle akti juures on rida klausleid: kõrvale ehitatud uue maja räästavesi voolab vabalt välja läbi kangialuse; kambri suurel hoovipoolisel aknal olgu ees kas pergament või klaas, väikesel aknal (by deme wyndelstene) klaar pergament; alumine aken vastu korstnat võib lahti käia nagu ka väike aken. Näilt akendelt valgust ära võtta ei tohi, ei ehitusega ega ka muidu. Kui on vaja käimlat välja vedada, siis võib seda teha läbi sama kangialuse, mis kuulub teise hoovi juurde ja kui midagi on vahele ehitatud, kas plank või tall, võib sellesse vajaliku augu teha käimla väljavedamiseks, kuid see tuleb 4 päevaga nii murda kui ka sulgeda (kinni ehitada) ja kõik ära puhastada.

7.05.1434 (Erbeb. III, 1080) gropengeter Mirowe'le varemini kuulunud kinnistu loovutab Wilm budeler (= Beutelmacher) Clawes koppersleger'ile. See asub Harju tänaval Hans Dudeldorpi kõrval. Kinnistul lasub 100 margane obligatsioon härra Joh. Palmdach'ile. - 1434.a. sai kodanikuks Clawes koppersmit.
24.05.1439 (Erbeb. III, 1190) Claus Dene, coppersleger, loovutab Gustrouwe lesele viimase elamu, mis asub Harju tänaval, Jacob mesworteri maja kõrval. Hinrik Palmdaghile kuulub 100 mk.

18.11.1457 (Erbeb. III, 1336) Gustrowe lesk Margarete loovutab oma vöörmündri (Hinrik Crouweli) loal oma elamu, mis asub Harju tänaval, Benter kopperslegeri vastas, Clawes gropengeter'ile. Gustrowe lesele kuulub 50 vana riimarka.

1463.a. (Rentenbuch 1046) Clawes gropengeter laenab oma elamule ja kinnistule, mis asub Harju tänaval, Benter kopperslegerilt kui Peter Cottesami kloostri-sasuva poja vöörmündrilt 50 mk.

1480.a. (AHB, 260-a) Clawes gropengeteri poeg Jurgen van Merle loovutab oma isale kuulunud maja, mis asub Harju tänaval, Benter kopperslegeri vastas, oma sugulasele Hinrik goltsmed'ile. Majal lasuvad völad: Jurgen van Merle - 200 mk. ja Clawes stenwert- 50 mk.

- Kullassepp Hinrick Smalenberch sai kodanikuks 1464; 1495 mainitakse tema leske.

1483.a. (AHB, 260-a) Hinrik goldsmidt laseb selle kinnistu kirjutada härra Hinrik Hunninghusen'ile. Bürgermeister Johan Rotertile kuulub 200 mk. ja Clawes stenwert'ile 50 mk.

1486 kantakse Clawes stenwert 50 mk. Pühavaimu seegi nimele.

1488.a. (AHB, 260-a) härra Hinrik Hunninghusen loovutab selle kinnistu Pühavaimu seegile.

1521.a. (AHB, 236-a) Pühavaimu seegi eestseisjad loovutavad väikese maja, mis asub Harju tänaval, Passche (Swicermani nr. 552) ja Andreas Moreni (nr.) vahel, Hermen Beltzemeier'ile. - See sai kodanikuks 1520. aastal.

Märkus on võimalik, et eeltoodu, mis siin lõpeb, kuulub kinnistu nr. 550-II juurde. Sel juhul nüüd järgnev on eraldatud kinnistu nr. 552 alt kui väikemaja. -

24.10.1528 (AHB, 236-a) linna kämmererid loovutavad väikese

maja, mis asub Harju tänaval, Wolmar Brockhuseni (nr. 552) ja eelmainitud maja (vt. 1521.a. akt) vahel, sepale (groffsmed) Marten Burcke'le. - See sai kodanikuks 1526. aastal.

11.05.1530 (AHB, 236-a) Marten Burcke (groffsmidt) loovutab oma elamu, mis asub Harju tänaval, Wolmer Brockhuseni (nr.552) ja Tönies van dem Berge (nr. 550-II) vahel, Hans Pothoff'ile. - Viimane sai kodanikuks 1526. aastal.

11.05.1537 (AHB, 236-a) Hans Pothofi lese, nüüd Hans Simensi naise vööründrid loovutavad Hans Simens'ile kaasavarana väikese maja, mis asub Harju tänaval, W.Brockhuseni (nr. 552) ja Moore lese (nr. 550-II) vahel.

- Hans Simens alias Simeke sai kodanikuks 1537. aastal.

15.10.1565 (AHB, 236-a) rätsep Clawes Brunß (kod. 1530.a.) loovutab rätsepa Bartelt Buschi pojale Bartelt Busch'ile maja, mis asub Harju tänaval, Hans Hadeleri (nr. 552) ja Bent kleinsmedi (nr. 550-II) vahel.

8.06.1597 (AHB, 236-a) Herman Holl (kod. 1584.a.) Bartold Buschi eest ja poeg Jacob Busch enda ja oma venna Hans Buschi eest loovutavad nende elamu Hinrich Schultz'ile.

14.11.1628 (NHB, 328) Hinrich Schulte lese, proua Christine Buschi sõjaaegne eestkostja loovutab lese nimel tema kinnistu, mis asub Hans Büteri (nr. 550-II) ja Clawes Wykeni (nr. 552) vahel, Kanuti gildi oldermanile Clawes Troste'le.

- 1572 sai kodanikuks kingsep Claus Trost ja 1610 tema samanimeline poeg, kes vist oli samuti kingsepp.

28.04.1657 (NHB, 328) surnud Clawes Trosti pärijad loovutavad oma sugulasele Hieronimus Rebbe'le tema äiale kuulunud kinnistu Harju tänaval. - Hieronimus Rebbe pärines Westfaalist sai 1637 Tallinna kodanikuks kingsepasellina ja 1652 sai ameti

oldermaniks. Tema tütre Gerdruti abiellumise järele läks kinnistu üle selle mehele, Holsteinist pärinevale Jacob Bülling'ile, kes sai kodanikuks 1661 kingsepana.

15.05.1685 (NHB, 328-a) Jacob Büllingi lese Gerdrut Rebbe võõrmündrid loovutavad tema elamu, mis asub Harju tänaval, Claus Wiecki (nr. 552) ja Jacob Wolfi (nr. 550-II) vahel, Hinrich Pötkou'le. - See pärines Lüübekist, sai Tallinna kodanikuks 1677 rätsepana ja oli rätsepaameti oldermaniks 1704-1707. Tema naine Anna Margareta Berckholtz suri 1717.a.

20.10.1730 (NHB, 328-a) sissekandest selgub, et Harju tänaval, Joh. Hillebrandti (nr. 552) ja G.Chr.Ludloffi (nr. 550-II) vahel asuva ja H.Pötkau nimel oleva maja on oksjonilt ostnud kullassepp Valentin Adrian, kes sai kodanikuks 1720 ja suri 1753, ning on müünud selle edasi nõõbitreialite oldermanile Lorentz Norenberg'ile, kelle nimele see nüüd kantakse.

- Viimane pärines Rootsiist, sai Tallinna kodanikuks 1717. Tema lesk, Catharina Elisabeth Valtin abiellus 1737.a. nõõbitreiali Johan Heinrich Seeler'iga, kellele läks üle ka kinnistu. J.H. Seeler pärines Dessau'st, sai Tallinna kodanikuks 1737 ja suri 1759.

24.10.1749 (NHB, 796) nõõbitreial Johan Heinrich Seeler loovutab L.Norenbergi nimel oleva maja, mis asub maalri Reinhold Joh. Schlüteri (nr. 552) ja Hinrich Molieni (nr. 550-II) vahel, köösnerile Daniel Gottfried Ritter'ile.

- Viimane pärines Preisimaalt (Wela), sai Tallinna kodanikuks 1739 oli köösnerite oldermaniks ja suri 1775.a. Tema lesk, relvasepa Friedrich Köhleri tütar Dorothea Elisabeth suri alles 1785. aastal.

Kinnistu nr. 551 järgmised omanikud olid:

26.04.1787 - Johan Andreas Steding, 3. gildi kaupmees

- 20.03.1788 - Johan Friedrich Bilzing, kõesner
- 31.07.1791 - Adolph Friedrich Nagel, rätsepmeister
- 10.05.1818 - rätsepmeistri Friedrich Lüdecke naine,
sünd. Anna Charlotta Wulff.
- 23.06.1852 - raamatukõitja lese Amalie Charlotte Back,
sünd. Beyersdorfi lapsed.
- 15.11.1857 - Robert Zipser, harjassepp
- 26.08.1888 - Emilie Zipser, sünd. Klewer
- 15.01.1899 - Georg Juliuse p. Blokk
- 25.08.1906 - Richard Eduardi p. Fick
- 27.03.1920 - Hendrik Leesment

Harju 26.

Kinnistu nr. 550-I

Naaberkiinnistu (nr. 549) aktist selgub, et käesolev on 1462.a. kuulunud Michel Dene'le.

1466.a. (AHB, 237-a) Diderick vamme Houe (kod. 1457.a.) loovutab surnud Cord Vincke lesele kiinnistu ja elamu, mis asub Harju tänaval, Clawes gropengeteri (nr. 550-II) ja surnud Laurens kopperslegeri (nr. 549 ?) vahel. Kinnistu vesi voolab vabalt läbi Andres kopperslegeri õue (nr.).

1482.a. (AHB, 237-a) surnud Cord Vincke lese Margarete vöörmündrid loovutavad eelmaintud maja proua soovil Euerd van den Schuren'ile. - Viimane sai kodanikuks 1466, oli 1476-79 Suurgildi oldermaniks ja suri 1495.a.

1489.a. (AHB, 237-a) Hans Westhoff oma onu, Euerd van der Schureni volitusel loovutab eelmaintud maja, mis asub Pühavaimu seegile kuuluva kiinnistu (nr. 550-II) ja Clawes vamme Berghe elamu (nr. 549) vahel, samale Clawes vamme Berghele. - Viimane sai kodanikuks 1478 sepana ja suri 1498.a.; tema lesk Barbare oli Michel Sittowi tädi (1511.a.).

1511.a. (AHB, 238-a) loovutatakse kiinnistu nr. 549 Dirick Deters'ile, kuid käesolev jääb endiselt lese kasutada.

24.10.1525 fikseeritakse, et Dirik Deters ja Hinrik Schramme on leppinud 1524. aastal kokku, et Dirik Deters annab Hinrikule pärandit ja nimelt väikese maja, mida kasutas ema ja mis asub Harju tänaval, Detersi maja (nr. 549) ja Moreni lese maja (nr. 550-II) vahel.

- Hinrich Schramme (ka Scrame) pärines Westfaalist, oli Tallinnas 1492 saanud kullassepa meistriks, 1494 kodanikuks, 1514-17 Kanuti gildi oldermaniks ja suri 1525. aastal. Ta oli abielus ilmselt Clawes vamme Berge ja Barbare tütreaga. Tema

tütar Barbara abiellus Hans Finhageniga ja teine tütar
Elsche, kullassepa Baltzer Schlichtekruliga, kolmas Cort
Vinckega, või oli see H. Schramme teine naine?

19.10.1527 (AHB, 237-a) Hinrik Schramme lese eest Berndt
Wichgerdes ja lese laste võõrmündrid loovutavad eelmainitud
maja, mis asub Hinrik Detersi maja (nr. 549) ja Moreni lese
maja (nr. 550-II) vahel, kaasavarana Cordt Vincke'le, kes
selle samas loovutab härra Victor van der Lippe'le.

- Viimane oli raehärra 1514-1532.

6.11.1529 (AHB, 237-a) härra Victor van der Lippe loovutab
eelmainitud maja Hinrick kopperslegeri kahele pojale, Victor
ja Jurgen koppersleger'ile.

1553.a. viidatakse siia kui Tönis kopperslegeri kinnistule.

10.05.1555 (AHB, 237-a) surnud Hans kopperslegeri, kui Tonnies
kopperslegeri esimesest abielust poja võõrmündrid loovutavad
eelmainitud maja Tonnies kopperslegeri nüüdsetele (teisest
abielust) lastele.

2.11.1585 (AHB, 237-a) Engelbrecht von Schnetla (vasesepp),
kui surnud Tonnies kopperslegeri laste võõrmündrid loovutab
maja ja kinnistu, mis asub Bendt kleinschmiti (nr. 550-II)
ja Paul Schoni (potter, kinnistu nr. 549) vahel, kaasavarana
Sylvester von Aken'ile. - Viimane sai kodanikuks 1570 ja oli
1580-83 kingseppade-ameti oldermaniks.

30.04.1613 (AHB, 237-b ja NHB, 326) kohtufoogt loovutab Sylves-
ter von Akeni kinnistu härra Hinrich Dahl'ile. - See oli
1604-1632 raehärraks ja tema käest käis läbi üle kümne kinnistu

20.10.1643 (NHB, 326) härra Hinrich Dahli pärijad loovutavad
kinnistu, mis asub Hans Bueteri (nr. 550-II) ja Friedrich
Schlägeri (nr. 549) vahel, linna muusikule, Johannes Hille-

brand'ile. - See sai Tallinna kodanikuks 1643 ja suri siin 1691. aastal. Ilmselt pärandina jõudis see kinnistu kullassepa Jacob Kugelandi kätte. Viimane sündis Tallinnas samanimelise kullassepa pojana, sai meistriks 1715 ja kodanikuks 1719 ning suri 1732.a.; tema esimene naine, kelle nimi on teadmata, suri 1726; teine naine, Sophia Elisabeth Heldt, abiellus 1733 uuesti maalija (conterfeier) David Heinrich Michelseniga.

30.04.1734 (NHB, 326) surnud Jacob Kugelandi lapse võõrmündrid loovutavad kinnistu, mis asub G.C.Ludloffi (nr. 550-II) ja Friedrich Lemckeni (nr. 549) vahel, hõbesepale Johan Andersohn'ile. - See oli Tallinnas õpilaseks 1683-1690, sai meistriks 1723, kodanikuks 1727 ja maeti 18.11.1734 valla-lisena. Kinnistu läks üle tema vennapojale, köösnerile.

18.04.1738 (NHB, 326) kohtufoogt oma ülesandeis loovutab köösnerile Johan Andersohn'ile tema onule kuulunud maja.

- Köösner Johan Andersohn sai kodanikuks 1729, mil abiellus rätsepa Nicolas Hoppe lesega, Catharina Elisabeth Bartramiga.

15.05.1747 (NHB, 326) Johan Andersohn loovutab oma kinnistu mis asub Hinr. Molieni (nr. 550-II) ja Fr. Lemckeni (nr. 549) vahel, köösnerile Christian Donath'ile.

- Viimane sai kodanikuks 1720. aastal.

20.10.1749 (NHB, 326) köösner Georg Wilhelm Donath loovutab (isalt päritud) kinnistu oma vennale, köösner Christian Friedrich Donath'ile. See sai kodanikuks 1748; tema lesk köösneri Johan Güntheri tütar Maria Elisabeth abiellus korduaaniparkali Reinhold Schöttleriga, kodanik 1749-1775.

4.05.1767 (NHB, 803) Reinhold Schöttler, vastavalt 26.05.1753 sõlmitud lepingule, loovutab käesoleva kinnistu, mis asub Hinr. Molini (nr. 550-II) ja Fr. Lemcke (nr. 549) vahel,

parukategijale Johan Georg Witt'ile.

- Viimane pärines Hamburgist, sai Tallinna kodanikuks 1744, mil abiellus Suurgildi teenri Johan Richteri tütre Eva Julianaga ja suri 1774. aastal. Nende poeg Benedictus George Witt sai kodanikuks 1769 parukategijana, kuid teotses hiljem võõrastemajapidajana (Gastwirt).

1.05.1778 (NHB, 803) Benedictus George Witt (Gastwirt) loovutab oma ema nimel, vastavalt 21.03.1776 sõlmitud lepingule, ema elamu, mis asub Carl Chr. Ficki (nr. 550-II) ja Carl Fr. Herbsti (nr. 549) vahel, rätsepale Gottlieb Christoph Oberg'ile. - See sai kodanikuks 1775 ja suri 1789.

27.10.1786 (NHB, 803-a) kohtufoogt oma ülesandeis loovutab selle kinnistu, mis asub C.Chr. Ficki (nr. 550-II) ja J.D.Kohlhoffi (nr. 549) vahel, plekksepameistrile (Klempner) Friedrich Joachim Sterlin'ile. - See pärines Lüübekist, sai Tallinna kodanikuks 1779. aastal.

Kinnistu nr. 550-I järgmisteks omanikkudeks olid:

24.03.1825 - Daniel Berk (või Bock), raamatuköitja

07.06.1849 - Johan Robert Sterlin, plekksepp

17.08.1873 - Eduard Krich, arst, titulaarnõunik

08.07.1875 - Friedrich Moritz Stahlberg

13.12.1896 - Betti Markuse t. Berner, sünd. Stahlberg

22.05.1898 - Herson Hirschi p. Gutkin

16.12.1916 - Harri Voldemari p. von Müller.

Harju 24.

Kinnistu nr. 550-II

See on alates 1775. aastast liidetud kinnistu nr. 558-ga. Kinnistu nr. 550-I aktides viidatakse käesolevale kinnistule 1466.a. kui Clawes gropengeteri omale ja 1489.a. kui Pühavaimu seegi omale. Need andmed ühtivad kinnistu nr. 551 alguses tooduga ja nähtavasti jagas Pühavaimu seek selle kinnistu 16. sajandi algul kaheks (Andreas Moren ja Herman Beltzemeier), kuid peatselt liideti need uuesti.

1529.a. (AHB, 249-a) Hans Moreni lese vööründrid ja Pühavaimu seegi eestseisjad, kes selle maja olid müünud, loovutavad Tönies van dem Berge'le maja, mis asub Harju tänaval, Marten Burcke (nr. 551) ja härra Vicot van der Lippe (nr. 550-I) vahel.

- Tönies van dem Berge sai kodanikuks 1527. aastal.

27.10.1535 (AHB, 249-a) Andreas Mooreni lese vööründrid loovutavad maja, mis asub Harju tänaval, Hans Pothofi (nr. 551) ja surnud Hinrik kopperslegeri (nr. 550-I) vahel, Andreas Moreni tütre Barbare kaasavaraks Peter Swarthe'le. -

- Viimane sai kodanikuks 1533 ja abiellus ilmselt Tönies van dem Berge lesega.

29.10.1546 (AHB, 249-b) Peter Swarte lese vööründrid loovutavad kullassepale Matheus Alef'ile maja, mis asub Tönnis kopperslegeri (nr. 550-I) ja Hans Simeke (nr. 551) vahel. - Matheus Alef sai kodanikuks 1546. aastal.

27.10.1553 (AHB, 249-b) surnud Matheus Alefi laste vööründrid loovutavad maja, mis asub Tönnis kopperslegeri (nr. 550-I) ja Hans Simeke laste maja (nr. 551) vahel, Bent smiti pojale Merten'ile.

- Naaberkiinnistute aktides viidatakse siis algul - Bent klein-

smiti maja, hiljem Bernt kleinsmiti maja.

22.10.1616 (AHB, 249-b) linna kämmererid loovutavad surnud Bernt kleinschmitti maja Puhavaimu kiriku pastorile Arent von Husen'ile.

21.05.1622 (AHB, 249-b ja NHB, 327) pärijad loovutavad oma sugulasele Hans B ueter'ile maja ja kinnistu Harju tänaval, härra Hinrich Dahli (nr. 550-I) ja Hinrich Sch ulte (nr. 551) vahel. - Mans Buter (ka Bueter, Buther) sai kodanikuks 1620 ja oli abielus Eva von Huseniga.

30.04.1630 (NHB, 327) Hans B ueteri lese sõjaaegne v orm nder loovutab lese vennale Ebert von Husen'ile maja, mis asub Hinr. Dahli ja Hinr. Schulte vahel.

25.10.1633 (NHB, 327) Ebert von Husen loovutab oma  ele, Hans Buteri lesele, proua Eva von Husen'ile maja, mis asub Hinr. Dahli (nr. 550-I) ja Clawes Troste (nr. 551) vahel.

25.10.1681 (NHB, 327-a) sissekandest selgub, et maja, mis asub surnud Jeronymus Rebbe (nr. 551) ja Joh. Hildebranti (nr. 550-I) vahel, on proua Eva von Husen 21.11.1661 m uinud Jacob Andreas Wulff'ile ja n uid kantakse see kohtufoogti poolt viimase pärijate nimele.

- Jacob Andreas Wulff pärines Sj alllandist, sai Tallinna kodanikuks 1662 kingsepana, oli 1671-1675 ameti oldermaniks ja suri 1679 koos naisega.

10.05.1717 (NHB, 327-a) kohtufoogt oma ülesannetes loovutab J.A.Wulffi pärijatele kuulunud maja, mis asub surnud H.P tkau (nr. 551) ja surnud Joh. Hildebranti (nr. 550-I) vahel, apteekrile Georg Christoph Ludloff'ile, kes selle 13.02.1717 oksjonilt ostis.

- Viimane pärines Saksamaalt (Sondershausen in Schwarzburg), sai 1711 Tallinna kodanikuks apteekrina ja suri 1729; tema

lesk, Kieli kaupmehe Christian Frese tütar Catharina Elisabeth
 abiellus 1730.a. uuesti kaupmehe Martin Günther Gieseweiniga,
 kelle kasutusse läks ka kinnistu. - Viimane pärines Nord-
 hausenist, sai Tallinna kodanikuks 1730 ja suri 1746. aastal.
 14.05.1742 (NHB, 327-a) Martin Günther Giesewein loovutab
 maja, mis asub Lorentz Norrenbergi (nr. 551) ja Joh. Andres-
 sonni (nr. 550-I) vahel, kaupmehele Hinrich Mollien'ile.

- Hinrich Molin pärines Helsingist, sai Tallinna kodanikuks
 1716 ja suri 1746; tema lesk, Agneta (Anna) Catharina Poorten
 suri 1769. aastal. Nende tütar Gertrud Elisabeth Mollien
 abiellus 1741 Goslarist pärineva apteekri Johan Georg Closser-
iga (sai Tallinna kodanikuks 1744 ja suri 1775), kellele
 läks üle ka kinnistu.

16.10.1775 (NHB, 453) apteeker J.G.Closseri lesk, proua
 Gerdruta Elisabeth Molien loovutab oma väimehele, apteekrile
Carl Christian Fick'ile oma kaks maja -

Valentin Heidenreichi nimel oleva kinnistu nr. 558 ja
 Hinrich Molieni nimel oleva maja, mis asub D.G.Ritter kahe
 maja (nr. 551 ja 550-I) vahel.

Edasises kuulusid mõlemad kinnistud ühistele omanikkudele:

- 05.02.1818 - Carl Nikolaus Fick
- 03.04.1853 - Eduard Fick
- 13.11.1889 - Richard Fick

Harju 26.

Kinnistu nr. 549

8.10.1393 (Erbebuch III, 318) raehärra Gherd van der Beke loovutab Harju tänaval asuva nurgamaja Hinse Stoltevoet'ile. Võlgu jääb 30 riimarka, millelt arvestatakse rendiks 2 mk. igal mihklipäeval.

- Mainitud Hinse Stoltevoet ei kuulunud raehärrade suguvõssa, vaid oli käsitööline. 1337.a. mainitakse Tallinnas kingsepp Stoltevoti ja tema poega (P.Johansen, Tallinna märkmeteraamatud 1333-1374, nr. 129).

5.11.1395 (Erbeb. III, 370) härra Gherhardus van der Beke loovutab oma Harju tänaval asuva kinnistu, mis varemini kuulus Hinricus Stoltevöte'le, Lasse Kopman'ile. Võlgu jääb 60 riimarka, Hiljem lisatud märkus: see raha kuulub nüüd Oleviste kiriku Antoniuse altari vikaariale.

13.03.1393 (Rentenbuch, 239) selgub küll, et Hinrick Stoltevüte lesk Beke on raehärra Gherd van der Beke naiseema, kuid see Hinrick Stoltevüt on juba surnud ja ei ole identne Erbeb. III, 318 aktis märgituga.

30.03.1405 (Rentenbuch, 404) raehärra Gerd van der Beke loovutab Lasse Kopmani majal lasuva 4-margase rendi Oleviste kiriku Antoniuse altarile.

9.06.1413 (Erbebuch, III, 694) Lasse Copmani lese vööründrid loovutavad tema elamu Lasse Copmani õele Kerstine'le.

7.07.1424 (Erbebuch, III, 923) Lasse Copmani õe pärijad loovutavad Lasse Copmanile ja tema õele kuulunud kinnistu, mis asub Harju tänaval, piiskopi kinnistu (nr. 548) kõrval, raehärrale Johan Palmedag'ile. Kinnistul lasub 2-margane rent Oleviste kiriku Antoniuse altarile.

- Johan Palmdach sai kodanikuks 1407, oli raehärraks 1414-1433,

mil läks tülli raehärra Gert Grimmertiga ja kõrvaldati rae koosseisust ja siirdus alatiseks Lüübekki.

4.08.1430 (Erbebuch, III, 994) raehärra Johan Palmdagh loovutab kinnistu, mis asub Harju tänaval, piiskopi puumaja (nr. 548) kõrval, Jacob Krowel'ile samade õigustega nagu oli ostnud Lasse Copmani õelt. Kinnistul lasuvad võlad: Peter Guscowe lastele 100 marka, Peter Hoppeneri lastele 100 mk.

23.11.1431 (Rentenbuch, 805) Jacob Krowel laenab oma elamule Harju tänaval Bernd Bogel'ilt 100 marka.

- Jacob Krowel sai kodanikuks 1420 ja 1448 mainitakse tema leske Catherinet.

1466.a. viidatakse siia kui surnud Laurens kopperslegeri kinnistule (AHB, 237-a). Viimane sai kodanikuks 1458.

13.08.1462 (Erbebuch IV, 51) surnud Hans Stange laste võõrmündrid loovutavad temale kuulunud elamu, mis asub Tallinna piiskopi (nr. 548) ja Michel Dene (nr. 550-I) vahel, Hans koppersleger'ile. Kinnistul lasuvad võlad: Oleff molner'ile 200 mk. ja Oleff copperslegeri lastele 150 mk. Lapsi peab ta hooldama, toitma ja riietega varustama kuni täiseani.

1481.a. (AHB, 238-a) Oleff Moller (Michel Sittowi vanaisa, sai kodanikuks 1436.a. kui Oleff Andersson) loovutab oma õe kinnistu Clawes Berg'ile. Kinnistu asub Harju tänaval, Tallinna piiskopile kuuluva maja (nr. 548) kõrval.

- Clawes van dem Berghe sai kodanikuks 1478.a. sepana ja suri 1498; tema lesk Barbara oli Oleff Moller'i tütar, ühtlasi Michel Sittowi tädi.

1511.a. (AHB, 238-a) diakon Jacob van deme Berge enda eest ja Hinrick Schrame ning Michel Sittow kui Barbare (diakon Jacobus v.d.Berge ema ja Clawes v.d.Berge lesk) võõrmündrid loovutavad eelmainitud maja, mis asub Tallinna piiskopi

(nr. 548) kõrval, sepale Dirick Deters'ile.

- Diderick Deters sai kodanikuks 1494.a. sepana ja tegi oma testamendi 1525.aastal.

24.II.1530 (AHB, 238-a) surnud Hinrick Detersi (kod. 1513.a.) lese Engele, nüüd Thomes Russenberchi (kod. 1530.a.) naise võõrmündrid loovutavad mainitud proua neljale pojale (Hinrik, Simon, Hieronymus, Henningk) eelmaintud maja, mis asub Cornelius Gubberseni tühja platsi (nr. 548) ja Hinrik kopperslegeri maja (nr. 550-I) vahel. Samas loovutatakse see kinnistu edasi Peter Schulte'le. - See sai kodanikuks 1530.a. ja oli ametilt sepp (groffsmed).

4.12.1376 (AHB, 238-b) sissekandest selgub, et vaadeldav kinnistu oli 1550 läinud üle linna raele ja nüüd kämmererid loovutavad selle klaasissepale Fauell Kempe'le. Kinnistu asub Hans thor Hare maja (nr. 548) ja surnud Tönnis kopperslegeri laste maja (nr. 550-I) vahel.

- Paul Kempe sai kodanikuks 1574 kui glaseworker.

10.II.1584 (AHB, 238-b) surnud Fauell Kempe lese ja laste võõrmündrid loovutavad nende maja Hinrich Bringkman'ile ja see omakorda edasi Paul Schöne'le. Kinnistu asub Andres Luhri (nr.548) ja surnud Tönis kopperslegeri (nr.550-I) vahel.

- Hinrick Brinkman sai kullassepa-meistriks 1583 ja kodanikuks 1584 ning on surnud enne 1595. aastat.

- Paul Schöne sai kodanikuks 1572 pottsepana (= potter).

13.04.1597 (AHB, 238-b) ja NHB, 325) linna kämmererid loovutavad surnud Fawell Schöne (der Pötter) maja ja kinnistu, mis oli raele panditud, Johan Harder'ile.

1624 ja 1643 nimetatakse seda Friedrich Schlegeli resp. Schlägeri majaks (NHB, 324 ja 326). Siit selgub, et eelmaintu-

tud Johan Harder oli ametilt kantor, kelle tütrega abiellus Tallinna kullassepp Friedrich Schlegel, kes sai kodanikuks juba 1588.a. ja oli 1618 ka Kanuti gildi oldermaniks ning suri 1626. aastal; tema teine naine, kullassepa Lorenz Techeli tütar maeti 1642. aastal. Tütar Maria Schläger oli abielus kullassepa Jürgen Krögeriga (kod. 1624-1638). 21.04.1648 (NHB, 325) kullassepa Jürgen Kruegeri lese, Maria Schlägeri sõjaaegne võõrmünder, omades ka volitusi lese mõlemalt vennalt (Hans ja Jürgen Schläger'id), loovutab kinnistu, mis asub Joh. Hillbrandi (nr. 550-I) ja proua Wende Luhri (nr. 548) vahel, kullassepale Jacob Lange'le.

- Viimane pärines Elbingist, sai Tallinna kodanikuks 1637, oli 1647-1653 kullasseppade oldermaniks ja suri katku 1657. 6.05.1664 (NHB, 325) Hinrich Luhr, vastavalt Daniel Knä-meyeriga sõlmitud lepingule, loovutab maja, mis asub Joh. Hillebranti (nr. 550-I) ja Jonas Jürgensohni (nr. 548) vahel, Friedrich Lemcke'le, (ka Lembcke).

- Viimane pärines Gronaust, Lüübeki lähedalt, sai Tallinna kodanikuks 1658 kullassepana, oli aastail 1663-64 ja 1675-84 linna müntmeistriks (müntis ehamiku Tallinna dukateid) ja maeti 1704. aastal. Tema lesk, kullassepa Andreas Lossoni tütar Maria maeti 1713. aastal. Viimase õde Elsabe Losson suri küll juba 1673.a., kuid nähtavasti tema õigusjärglaste kaudu on see kinnistu jõudnud üle kullasseppadele Johan ja Valentin Adriani (isa ja poeg), viimase lese uuele mehele, samuti kullassepale Andreas Obergile. See sai kodanikuks alles 1755ja suri 1790.

26.04.1776 (NHB, 807) kullassepp Andreas Oberg loovutab oma elamu, mis asub Harju tänaval, J.G.Witti (nr. 550-I) ja

surnud tisleri Chr. Gottlieb Feuereiseni (nr. 548) vahel, kübarsepale Carl Friedrich Herbst'ile.

- Viimane pärines Kuressaarest, sai Tallinna kodanikuks 1753 kübersepana ja suri 1777; tema lesk Catharina Ziegler abiellus 1779.a. uuesti kübarsepa Johan Daniel Mahler'iga, kellele läks üle ka kinnistu.

Johan Daniel Mahler pärines Celle'st, sai Tallinna kodanikuks 1779 kübarsepana; tema lesk suri 1812. aastal.

22.10.1784 (NHB, 808) kübarsepp Johan Daniel Mahler oma naise eestkostjana loovutab surnud C.F.Herbsti nimel oleva maja, mis asub Harju tänaval, rätsep G.Chr.Obergi (nr. 550-I) ja Chr.G.Feuereiseni (nr. 548) vahel, kullassepale Johan Daniel Kohlhoff'ile, kes selle 7.08.1784 oksjonilt ostis.

- Viimane pärines Danzigist, sai Tallinna kodanikuks 1781 ja suri 1800; ta oli abielus kullassepa Johan Öhrmani tütre Dorothea Elisabethiga, kes suri 1816. aastal.

Kinnistu nr. 549 järgmised omanikud olid:

09.07.1818 - Johan Friedrich Sterlin, plekksepp

19.02.1852 - Johan Robert Sterlin, plekksepp

17.08.1873 - Eduard Krieh, arst, tiitlinõunik

08.07.1875 - Friedrich Moritz Stahlberg

13.12.1896 - Betti Markuse t. Berner, sünd. Stahlberg

22.05.1898 - Herson Hirschi p. Gutkin

16.12.1916 - Harri Voldemari p. von Müller

Nagu siit nähtub, on käesolev kinnistu alates 1852. aastast pidevalt kuulunud samadele omanikkudele kui kõrvalasuv kinnistu nr. 550-I.